

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ЖКФК ХНУМГ
імені О.М. Бекетова»

Віктор ЛУК'ЯНОВ
« 03 » 01 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО БЕЗПЕЧНЕ ТА ПСИХОЛОГІЧНО КОМФОРТНЕ ОСВІТНЄ
СЕРЕДОВИЩЕ
У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ХНУМГ ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА»**

Розглянуто та схвалено на засіданні
педагогічної ради ВСП «ЖКФК ХНУМГ імені
О.М. Бекетова»

Протокол від 03.01.2025 № 4

Харків-2025 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (стаття 3 Конституції України).

Сучасні умови розвитку українського суспільства характеризуються виникненням загроз воєнного стану, погіршенням екології, соціальними протиріччями, суттєвими змінами в техногенній сфері, збільшенням кількості факторів, здатних викликати надзвичайні та небезпечні ситуації для життя людини, зростанням імовірності виникнення терористичних актів, соціальних хвороб і залежностей, незадовільним станом дитячого травматизму, тому проблеми безпеки життєдіяльності сьогодення та створення безпечного освітнього середовища набувають особливої актуальності. Як виклик на означені загрози виникає необхідність попередження небезпек і вироблення дієвих стратегій у надзвичайних ситуаціях.

Освіта як один із важливих соціальних інститутів, що сприяє становленню та всебічному розвитку особистості, зберігаючи її життя та здоров'я, покликана створити комфортне середовище для захисту, безпеки та попередження наслідків впливу на особистість несприятливих факторів і чинників.

Положення про безпечне та психологічно комфортне освітнє середовище у Відокремленому структурному підрозділі «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ імені О.М. Бекетова» (далі – Положення) регламентує загальні засади, норми та правила діяльності колективу з формування та функціонування безпечного та комфортного освітнього середовища, порядок ефективного реагування на негативні явища у молодіжному середовищі, такі як булінг, мобінг, дискримінація, та попередження їх поширення у Відокремленому структурному підрозділі «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ імені О.М. Бекетова» (далі – Фаховий коледж).

Положення про безпечне та психологічно комфортне освітнє середовище спрямоване на ефективне забезпечення комплексного стратегічного бачення створення безпечного освітнього середовища у Фаховому коледжі та організацію в ньому рівних, належних і безпечних умов для здобуття освіти та викладання (навчання).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», «Про звернення громадян», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню)», «Про інформацію», «Про захист персональних даних», іншими Законами України, Положеннями Загальної декларації прав людини, Національною програмою правової освіти населення та іншими Законами України, відповідними указами Президента України та відповідних нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України.

1.3. Положення визначає конкретні дії, спрямовані на захист учасників освітнього процесу від різноманітних загроз і ризиків під час перебування у Фаховому коледжі, чіткі рекомендації щодо забезпечення їм комфортних умов для життєдіяльності, передбачає визначення критеріїв фізичної, психологічної, санітарно-гігієнічної (екологічної), соціальної, економічної, інформаційної і освітньої безпеки суб'єктів освітньої діяльності, відповідно до яких розробляються конкретні дії, чітко визначаються заходи, процедури, що сприяють попередженню, виявленню та усуненню ризиків і загроз.

1.4. Безпека людини є стабільним станом захищеності її життя та здоров'я, законних і особистих інтересів, прав, свобод, ідеалів, цінностей від протиправних зазіхань, шкідливих

фізичних, психологічних, духовних, майнових, правових, інформаційних, соціальних, економічних, політичних, екологічних, техногенних, військових впливів і передбачає умови для уникнення або мінімізації зазначених загроз і впливів через особистісний розвиток і підтримання ефективної життєдіяльності.

1.5. Фізична безпека – забезпечення фізичного захисту від навмисних або випадкових загроз антропогенного або природного характеру, що впливають на якість життя та здоров'я людини.

1.6. Соціальна безпека – стан захищеності особистості від загроз порушення її життєво важливих інтересів у галузі соціальних прав і свобод: права на життя, на працю та її оплату, на безкоштовну та доступну освіту, лікування, відпочинок, гарантований соціальний захист із боку держави.

1.7. Екологічна безпека – це процес забезпечення захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства, природи та держави від реальних і можливих небезпек, створюваних антропогенним чи природним впливом на довкілля.

1.8. Економічна безпека – це захист загальнонаціональних інтересів у сфері економіки від зовнішніх і внутрішніх загроз на основі поступального розвитку національного господарства та забезпечення соціальних потреб як усього суспільства, так і окремих громадян. Забезпечення економічної безпеки безпосередньо пов'язане з досягненням безпеки продовольчої, фінансової, технологічної, енергетичної, військової тощо.

1.9. Інформаційна безпека – це стан захищеності основних інтересів особистості, які полягають у реалізації конституційних прав і свобод, у забезпеченні особистої безпеки, у підвищенні якості та рівня життя, у фізичному, духовному й інтелектуальному розвитку, від загроз, викликаних інформаційним впливом на психіку та соціокультурний розвиток людини різноманітними соціальними суб'єктами й інформаційним середовищем суспільства. Інформатизація в усіх її проявах (життя, сфери виробництва та сфери споживання, освіти, соціальної сфери й культури) також є складовою переходу до сталого розвитку суспільства.

1.10. Психологічна безпека – це стан інформаційного середовища й умов життєдіяльності суспільства, що не спричиняють порушення психологічних установок цілісності соціальних суб'єктів, адаптивності їх функціонування та розвитку.

1.11. У Фаховому коледжі безпечне освітнє середовище передбачає такий стан середовища, в якому наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, екологічної, економічної, інформаційної, освітньої та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

1.12. Формування безпечного освітнього середовища у Фаховому коледжі має сприяти кращій реалізації інтелектуального, фізичного, соціального та емоційного розвитку здобувачів передвищої освіти, їх потенціалу, а також позитивному впливу на стан громадського здоров'я, економіки та демографії в цілому в Україні.

1.13. Дотримання норм Положення у Фаховому коледжі сприяє створенню безпечних умов для навчання та викладання, забезпеченню комфортного перебування учасників освітнього процесу в захисних спорудах та на його території, підвищує ефективність превентивних заходів щодо запобігання правопорушень в освітньому середовищі, сприяє емоційному добробуту всіх учасників освітнього процесу, унеможливорює запобігання проявів фізичного та психологічного насильства, а також дотримання прав і норм інформаційної і соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

1.14. Положення визначає:

- освітнє середовище – це частина життєвого, соціального середовища людини, яка виявляється в сукупності усіх освітніх факторів, що безпосередньо або опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку; є певним виховним простором, у якому здійснюється розвиток особистості;

- для закладу освіти освітнє середовище – це характеристика життя всередині освітнього закладу, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться в соціальному та просторово-предметному оточенні;

- безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, у якому: наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів освіти, педагогічних працівників, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника навчально-виховного процесу;

- захищеність в освітньому середовищі – оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору;

- комфортність в освітньому середовищі – оцінка емоцій, почуттів та домінуючих переживань у процесі взаємодії здобувачів освіти та педагогічних працівників у освітньому середовищі закладу;

- задоволеність освітнім середовищем – задоволення базових потреб молоді у допомозі та підтримці: збереженні та підвищенні її самооцінки; пізнанні та діяльності; розвитку здібностей і можливостей.

1.15. Для учасників освітнього процесу несприятливі впливи середовища виявляються у вигляді складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні, проявах фізичного, психологічного, сексуального й емоційного насильства (ігноруванні, приниженні, погрозах, недобррозичливому ставленні, сексуальному домаганню тощо), недотриманні санітарно-гігієнічних норм навчання та праці, дії несприятливих факторів, пов'язаних з процесом навчання.

1.16. Робота над створенням безпечного та комфортного освітнього середовища не припиняється з досягненням певного результату. Насамперед – це безперервний процес реагування на нові виклики життя, пошук нових можливостей, ресурсів, генерування нових ідей і правил. Водночас необхідно, щоб всі учасники освітнього процесу усвідомлювали спільну відповідальність, мали вміння, бажання та добру волю для подальшої співпраці.

1.6. Норми Положення однакові для всіх здобувачів освіти та працівників Фахового коледжу, незалежно від посади, терміну навчання чи роботи.

1.7. Положення оприлюднюються на офіційному веб-сайті Фахового коледжу.

2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ, ФУНКЦІЇ І НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. Законом України «Про освіту» безпечне освітнє середовище визначається як «сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають

вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин».

2.2. Фізичний захист визначає систему заходів зі створення необхідних умов для забезпечення життя та здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу (облаштування фізичного простору у Фаховому коледжі для вільного руху та евакуації, наявність алгоритмів дій при евакуації, наявність об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, кількість евакуаційних виходів, наявність водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів зв'язку та Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступність для здобувачів освіти з обмеженими можливостями, організація в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту освітнього процесу, дотримання вимог законодавства з питань дій в умовах надзвичайних ситуацій, бойових дій, пожежної та техногенної безпеки, охорони праці тощо).

2.3. Психологічний захист передбачає створення у Фаховому коледжі психологічного середовища (клімату) поваги до прав учасників освітнього процесу, їх довіри один до одного, підтримки, взаєморозуміння, взаємодопомоги, гуманістичних відносин та подолання стресів.

2.4. Санітарно-гігієнічний (екологічний) захист встановлює вимоги до стану навчальних і дозвільних приміщень Фахового коледжу, їх відповідності санітарно-гігієнічним вимогам.

2.5. Соціальний захист передбачає створення педагогічних умов, що виключають порушення соціальних прав учасників освітнього процесу та привносять в життя Фахового коледжу такі явища, як расова та етнічна толерантність, повага до віри учасників освітнього процесу, рівність соціальних груп, правовий (законодавчий) захист тощо.

2.6. Економічний захист передбачає виключення економічних механізмів організації освітнього процесу, не передбачених законодавством, законопроектами, нормативно-правовими документами.

2.7. Інформаційний захист розглядається в декількох аспектах: згода на обробку персональних даних, заборона розголошення конфіденційної інформації про учасників освітнього процесу й створення умов, що виключають формування таких соціально негативних явищ, як інформаційна та інтернет-залежність, інформаційні вкиди, інформаційно-психологічні операції, хакерство, віртуалізм тощо.

2.8. Захист в освіті визначає педагогічні умови, спрямовані на використання в освітньому процесі здоров'язбережувальних, розвивавальних, особистісно-орієнтованих, гуманітарних освітніх технологій, організацію комфортних умов дозвільної діяльності, раціонального режиму дня здобувачів освіти, включаючи рівні навчального навантаження в аудиторні та позааудиторні години, а також обсяги самостійної роботи.

2.9. Принципи організації безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища у Фаховому коледжі:

- принцип домінування життя як головної цінності, визначальна модель мінімальної (необхідної) безпеки, що максимально виключає всі ризики, що загрожують життю учасників освітнього процесу;

- принцип пріоритету прав і свобод здобувачів освіти, забезпечення прав на освіту, охорону здоров'я, безпечні умови навчання та праці;

- принцип доступу здобувачів освіти до навчання, виховання, розвитку в здоровому та безпечному освітньому середовищі без дискримінації за будь-якою ознакою;

- принцип відповідальної взаємодії відповідно до компетенції всіх учасників освітнього процесу, державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, громадських об'єднань у забезпеченні належних і безпечних умов навчання, виховання, розвитку здобувачів освіти, а також формування у них гігієнічних навичок та засад здорового способу життя;

- принцип стимулювання особистої відповідальності учасників освітнього процесу за збереження та зміцнення здоров'я, забезпечення безпеки власної життєдіяльності та перетворення здорового та безпечного способу життя у повсякденну практику;

- принцип регіональної специфіки (при організації системи безпеки освітнього середовища Фахового коледжу) щодо обліку небезпек і можливих надзвичайних ситуацій регіону;

- принцип комплексності оцінки небезпек (ризиків), що задає методику оцінки різних педагогічних (освітніх) ризиків (зовнішніх і внутрішніх) на основі комплексного, системно-синергетичного підходів;

- принцип міжсекторального співробітництва та координації, комплексного підходу до організації здорового та безпечного освітнього середовища;

- принцип міні-максу, який визначає досягнення максимального ефекту безпеки за наявності мінімуму ресурсного забезпечення;

- принцип максимальної ефективності управління системою заходів і створених педагогічних умов, спрямованих на забезпечення максимальної безпеки освітнього середовища та Фахового коледжу як соціального інституту в цілому;

- принцип домінування життя людини, як головної цінності, що визначає модель мінімальної (необхідної) безпеки, максимально усуває ризики, що загрожують життю як дітей, так і дорослих;

- принцип максимальної ефективності управління системою заходів і створених педагогічних умов, спрямованих на забезпечення максимальної безпеки освітнього середовища і закладу освіти, як соціального інституту в цілому.

3. НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНО КОМФОРТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

3.1. Функціонування Фахового коледжу регулюється нормативними документами на рівні державного та автономного управління, що охоплюють всі аспекти його діяльності: навчально-методичну, виховну, адміністративну, фінансову, господарську тощо, та спрямовані на максимальне підтримання педагогічних та інших працівників у виконанні їхніх професійних обов'язків, створення комфортних і сприятливих умов для розвитку всебічно розвинутої особистості майбутніх фахівців і формування у них життєвих, загальних і професійних компетентностей для успішної життєдіяльності в умовах сучасних викликів і загроз.

3.2. Територіальне розташування Фахового коледжу, склад контингенту здобувачів освіти та матеріально-технічне забезпечення визначають особливу атмосферу професійної підготовки майбутніх фахівців з неповторним освітнім стилем, що вимагає індивідуального підходу й інноваційних підходів у вирішенні питань щодо реагування на специфічні ризики та загрози, що виникають під час освітнього процесу та врахування відмінностей, що не завжди враховані в наявних нормативних документах.

3.3. Один зі способів вирішення проблем у системі захисту та безпеки учасників освітнього процесу у Фаховому коледжі є впровадження та реалізація цього Положення, що визначає комплекс дій, правил і норм співіснування та взаємодії у Фаховому коледжі щодо організації та підтримки безпечних умов, нейтралізації ризиків і загроз, що можуть виникнути під час освітнього процесу, і реалізується через облаштування безпечного освітнього простору у Фаховому коледжі та прилеглий до нього території, організацію внутрішньої (у Фаховому коледжі) та зовнішньої (через мережу Інтернет) консультативно-просвітницької і оціночної діяльності з питань безпеки для всіх учасників освітнього процесу.

3.4. Ця мета досягається виконанням таких завдань:

3.4.1. Виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.

3.4.2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень здобувачів освіти, педагогічних працівників, психологів, батьків на освітнє середовище Фахового коледжу.

3.4.3. Обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу.

3.4.4. Скласти мінімальну та доступну програму навчання для здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьків.

3.4.5. Врахувати загальні вимоги щодо маскового режиму, температурного скринінгу, соціального дистанціювання, систематичного миття рук з милом або їх оброблення антисептичними засобами, обробку приміщень і поверхонь при підготовці матеріально-технічної бази до початку нового навчального року.

3.4.6. Підготувати ізолятори в гуртожитку для розміщення хворих, які не потребують госпіталізації, контактних осіб і осіб, які мають перебувати на самоізоляції.

3.4.7. Забезпечити підготовку Фахового коледжу та його структурних підрозділів до роботи в осінньо-зимовий період і опалювальний сезон з урахуванням можливостей залучення альтернативних джерел енергії і гнучкого графіка освітнього процесу, адаптованого з метою економного використання енергоресурсів.

3.4.8. Обладнати належним чином захисні споруди цивільного захисту та дообладнати споруди подвійного призначення й найпростіших укриттів з урахуванням укриття всіх учасників освітнього процесу, а також доступності цих споруд і укриттів для осіб з інвалідністю.

3.4.9. Привести евакуаційні шляхи відповідно до норм законодавства, встановити показники руху та таблички біля входу до захисних і інших споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу.

3.4.10. Створити запаси матеріалів, обладнання, інструменту, води та медичних засобів, необхідних для приведення в готовність і комплектування фонду захисних споруд цивільного захисту.

3.4.11. Привести в належний стан роботу систем пожежної сигналізації і екстреного інформування про виникнення надзвичайної ситуації воєнного характеру або терористичного акту.

3.4.12. Довести до відома всіх учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, їхніх батьків, викладачів, співробітників Фахового коледжу) алгоритм дій у разі оголошення сигналу «повітряна тривога», загрози виникнення надзвичайної ситуації воєнного характеру або терористичного акту, мінної безпеки, а також передбачити систематичне проведення занять безпеки та тренувань.

3.4.13. Провести відповідні інструктажі для всіх учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, їхніх батьків, викладачів, співробітників Фахового коледжу).

3.4.14. Сформулювати конкретні рекомендації здобувачам освіти, їхнім батькам, викладачам, співробітникам, адміністрації Фахового коледжу щодо організації безпечного середовища.

3.4.15. Забезпечити проходження учасниками освітнього процесу навчань з надання першої невідкладної допомоги.

3.4.16. Підтримувати проходження учасниками освітнього процесу психологічних тренінгів про надання необхідної підтримки під час надзвичайних ситуацій воєнного характеру в умовах воєнного стану.

3.4.17. Упроваджувати адаптаційні заходи для здобувачів освіти.

3.4.18. Забезпечити доступність інформації про всі види діяльності Фахового коледжу за допомогою всіх можливих ресурсів.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНО КОМФОРТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

4.1. Створення безпечної інфраструктури Фахового коледжу:

- облаштування захисних споруд цивільного захисту у Фаховому коледжі із застосуванням проєктів повторного використання або за індивідуальними проєктними рішеннями з урахуванням вимог законодавства з питань пожежної безпеки, вимог щодо необхідної кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступності для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю;
- забезпечення мінімальних вимог для належної організації освітнього процесу в захисних спорудах цивільного захисту Фахового коледжу;
- забезпечення пожежної і техногенної безпеки Фахового коледжу.

4.2. Ефективне попередження та протидія негативним безпековим явищам в освітньому середовищі:

- упровадження нормативно-правової бази у сфері цивільного захисту з метою створення безпечних умов перебування у Фаховому коледжі учасників освітнього процесу;
- упровадження системи раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу, ризику нападу на Фаховий коледж або іншої небезпеки;
- упровадження алгоритму дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у Фаховому коледжі.

4.3. Формування компетентностей безпеки в учасників освітнього процесу:

- організація системного навчання учасників освітнього процесу діям в умовах надзвичайних ситуацій;
- перегляд та актуалізація навчальних програм з питань безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та домедичної допомоги, прав, свобод і обов'язків громадянина та впровадження соціально-емоційного навчання та здійснення інтеграції знань про психічне здоров'я в освітній процес та освітню діяльність;
- запровадження в освітній процес Фахового коледжу програм, спрямованих на формування у здобувачів освіти правової поведінки, запобігання конфліктам і правопорушенням, здобуття навичок щодо безпечної поведінки в Інтернеті;
- запровадження обов'язкового підвищення кваліфікації, рівня обізнаності та підготовки педагогічних та інших працівників Фахового коледжу з безпекових питань, питань базових психологічних втручань, основ психологічної самопомоги і прав, свобод та обов'язків громадянина.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення затверджується рішенням педагогічної ради Фахового коледжу та є чинним згідно з наказом директора.

5.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради Фахового коледжу та є чинними згідно з наказом директора. У такому ж порядку Положення скасовується.

5.3. Відповідальність за оприлюднення Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Фахового коледжу відповідно до їх посадових обов'язків.